

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויחידות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשְׁת וַיְקַהֵל פְּקוּדֵי

כה' אדר תשפ"ו

שבת החודש

הפטרה: כה אמר ה' אלוקים. אשכ': כל העם הארץ

מברכים ראש חודש ניסן שיחול ביום חמושי

המולד ביום רביעי 16:34 13 חלקים

א' ניסן - ברכת האילנות | פרשת הנשיאים

יציאת שבת ר"ת: 18:59

גיליון 954

יציאת השבת:

18:24

ירושלים: 18:23

מניסת השבת:

17:16

ירושלים: 17:10

לְחֹשֶׁב, לַעֲשֹׂת וּלְהוֹרֹת

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

כדי לבנות בניין בצורה טובה צריך מספר בעלי מקצוע. האחד אחראי על התכנון, אדם זה האדריכל, משרטט כיצד הוא רואה את הבניין בעיני רוחו. אדם נוסף הוא הקבלן המבצע בפועל את הבניה. ויש את אותו מפקח על הבניה, שעל פי הוראותיו ובהתאם לשרטוט הראשוני של האדריכל בונים את הבניין. בדרך כלל, מדובר באנשים שונים שכן כל אחד מהנושאים הנ"ל דורש התמחות אחרת וכשרון שונה.

בבצלאל התחברו שלושת המידות האלו יחד: הוא היה חושב מחשבות, המתכנן של המשכן וכליו. הוא היה גם מבצע בעצמו את העבודה: הוא ידע לעשות בזהב ובכסף ובנחושת. נוסף לכך, הוא גם ידע להורות לאחרים כיצד לעשות את הכלים: ולהורות נתן בלבן.

מתוך פרשה זו אנו למדים הוראה בפועל לגבי כל יהודי, שצריך לפעול בשלושת המישורים הללו גם יחד: לחשוב מחשבות – ללמוד את התורה על כל פרטיה ודקדוקיה. לימוד תורה הוא עיסוקו העיקרי של אדם מיישראל, וכך אנו אומרים בכל יום: "ותלמוד תורה כנגד כולם". אעפ"כ לא הלימוד הוא העיקר אלא המעשה. אסור שלימוד זה ישאר ללא מעשה בפועל. לעשות – הוא פרי הלימוד. וכך מובא בתלמוד (קדושין מ, ב): "נענו כולם ואמרו: תלמוד גדול, שהתלמוד מביא לידי מעשה". ולהורות – ללימוד ולמעשה מצטרפת קומה נוספת: להורות, ללמד לאחרים! וכך דרשו את הפסוק: "אדם לעמל יולד", לעמל ראשי תיבות: ללמוד על מנת ללמד. אכן, לימוד גדול למדנו מבצלאל, כיצד צריך כל אדם לבנות את המשכן הרוחני שלו, אשר מתוכו נזכה בעזרת ה' לבניין המקדש במהרה.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה"נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנזקקים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריא מספר חשבון: 123459

שבת פרשת החודש

שבת האחרונה של אדר, היא הרביעית והאחרונה מ'ארבע פרשיות'. ונקראת 'פרשת החודש', על שם הקריאה שקורין בה למפטיר בפרשת החודש הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים מסדר בא, בספר שמות, מוציאים בשבת זו שני ספרי תורה, באחד קורין בפרשת השבוע ובשני קורא מפטיר מספר שמות כנ"ל.

כזה ראה וקדש:

"החדש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה". פרשת החודש נקראת כשאנו מתקרבים לראש חדש ניסן, החדש הראשון לחודשי השנה, אשר בתוכו חג החרות, חג הפסח.

הפתיחה לאירועי יציאת מצרים, ההוראה להתכונן לפסח, נאמרה למשה ולאהרן בראש חדש ניסן. ולפיכך אנו קוראים בשבת זו את הפסוקים מפרק י"ב בספר שמות, ובהם המצוות הראשונות שנתנו לעם ישראל. הפסוק הראשון: "החדש הזה לכם ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה", מדבר בשני נושאים: הנושא הראשון, קידוש החדש, והעניין השני: קביעתו של ראש חודש ניסן כראש השנה לחודשים.

וכך פירש רש"י שם: "החדש הזה. הראהו לבנה בחדושה ואמר לו כשהירח מתחדש יהיה לך ראש חדש. ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, על חדש ניסן אמר לו, זה יהיה ראש לסדר מנין החדשים, שיהא אייר קרוי שני, סיון שלישי: הזה. נתקשה משה על מולד הלבנה באיזו שעור תראה ותהיה ראויה לקדש, והראה לו באצבע את הלבנה ברקיע, ואמר לו כזה ראה וקדש".

ועדיין יש לשאול מדוע נתקשה משה במולד הלבנה עד שנצטרך הקב"ה להראותה לו באצבע? ונראה כי הטעם הוא, גודל העוצמה שנתן הקב"ה כח ביד חכמי ישראל לקדש את החודשים ולקבוע את הזמנים, ובוה נתקשה משה, הכיצד יקדש אדם את הלבנה? מה אדם ותדעו? והוראתו של הקב"ה היתה נתינת הכח ביד משה רבנו, ראש וראשון לחכמי ישראל, להעביר בידו את הכח לחכמים לקדש את החודש.

מצווה זו מלמדת אותנו על קדושת עם ישראל הקובעים על קדושת הזמנים. בסמוך ונראה לראש חודש ניסן, נלמד להעריך את הכוחות שנתן לנו בורא העולם, להוסיף קדושה בעולם.

הטעם לקביעת שבת החודש:

טעם שתקנו לשנות בשבת של ראש חדש ניסן (או בשבת שלפניו) ולהוסיף בה קריאה מענין היום, מפני חשיבותו של ניסן שהוא ראש לכל החדשים ומלך עליהם (החודש הַזֶּה לָכֶם - לכם אותיות מלך), ומצווה לקדש אותו יותר מכל שאר החדשים, לכך מכריזין עליו לקדשו ברבים בשבת שהיא יום כינוס ואסיפה בבתי כנסיות, על ידי קריאה זו בתורה והפטרה בנביא:

ואין קריאה זו הקידוש של החדש, שאין קידוש החדש אלא בבית דין מומחין בזמן שהיתה נוהגת סמיכה בישראל. ועל ידי עדים שראו את הירח החדש, אבל יש בזה משום תוספת קידוש על ידי

ההכרזה בפומבי שעושים לניסן יותר מלחדשים אחרים. ועוד, שעל ידי קריאה זו שמודיעים לעם על כניסת ניסן, מזכירים להם שחג הפסח קרוב לבוא ויכינו עצמם לעלות לרגל. לפי שחמורה מצוות עליה לרגל בחג הפסח משאר הרגלים, שיש בה מצוות הקרבת הפסח, והקרבת הפסח היא מצוה שיש בה כרת. ועוד, שקרבות היחיד שבשאר הרגלים יש להן תשלומין כל שבעה, ופסח אין לו תשלומין:

ומפני שגדול כבוד הבית בפסח יותר מכל השנה, ורוב ישראל, כנשיא וכעם, באים שעריו בשיר ובהלל, משום כך מלמדים לעם ולנשיא את משפטיהם זה עם זה, ומשפט כולם עם הבית וקדשיו ועבודותיו וקרבתיו; וזה ענין קריאת ההפטרות מספר יחזקאל.

הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁ חֳדָשִׁים, רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֹדֶשִׁי הַשָּׁנָה:

הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם. לכם - שלכם; לכם - לגאולתכם. הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם - מסור הוא לכם: אמר רבי יהושע בן לוי: משל, למלך שהיה לו אורלוגין והיה מביט בו ויודע איזו שעה ביום, כיון שעמד בנו על פרקו, מסר לו אורלוגין שלו. כך אמר הקדוש ברוך הוא: עד עכשו חשבונן של חדשים ושל שנים בידי, מכאן ואילך הרי הן מסורין בידכם.

הדא הוא דכתיב (שיר השירים ב): קוֹל דודי הנה זה בא, מְדַלֵּג עַל הַהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבְעוֹת - רבי יהודה אומר, קול דודי - זה משה; בשעה שאמר לישראל, בחדש הזה אתם נגאלין, אמרו לו: משה רבינו, היאך אנו נגאלין, לא כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו וְעַבְדּוֹס וְעָנּוּ אֹתָם אֶרְפֵּעַ מֵאוֹת שָׁנָה והלא אין בידנו אלא מאתים ועשר? אמר להם, הואיל והוא חפץ בגאולתכם אינו מביט בחשבונותיכם אלא מְדַלֵּג עַל הַהָרִים - מדלג על הקצים ועל החשבונות ועל העיבורים, ובחדש הזה אתם נגאלים.

חדש שכולו גאולה:

אין קורין גאולה אלא ליציאה מאפלה לאורה. זה שלא ידע טעם שעבוד מעולם, אינו טועם טעם של גאולה, ועיקרה של גאולה - החרות הבאה מתוך השעבוד גופו; אלמלא היו ישראל משועבדים, לא זכו להיות בני חורין לעולם; וכשנשתעבדו - השעבוד עצמו הוליד את הגאולה, ומתוך החשכה בקעה האורה ולא ממקום אחר. וכן אמרו חכמים:

'אמרו ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, אימתי אתה גואלנו? אמר הקדוש ברוך הוא: לכשתרדו במדרגה התחתונה - אותה שעה אני גואל אתכם':

אתה מוצא כשנולד יצחק היו הכל אומרים: נולד בן לשעבוד, שכך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם פי גר יִהְיֶה זֶרַעךָ (בראשית טו) - ולא היה יצחק אלא אב לאומה של גאולים ובני חורין. וכן אתה מוצא ביצחק כשנעקד על גבי המזבח, היה דומה כאילו כלל זרעו של אברהם מן העולם ודוקא מתוך החשיכה באה הגאולה וכן לעתיד לבוא, דוקא בזמן שיראה כאילו זרעו של אברהם אבינו כלל מן העולם אז תחל הגאולה וכמו שקרא בדורנו לעין כל.

(ע"פ ספר התודעה)

